

Nejpozoruhodnější nálezy poskytl pohřebiště z doby halštatské (7.- 5. století př.n.l.), jehož hroby byly zčásti zkoumané již v letech 1995 a 1997 na staveništích firem Wombat a Immo. R. 2008 bylo odkryto 29 hrobů, z nich 9 komorových, s kostrovými, žárovými i birituálními (tedy žárovými i kostrovými) pohřby a velmi početnou keramickou výbavou. Tyto hroby obdržely svůj název na základě dřevěné komory, do které byl jeden nebo více nebožtíků uloženo spolu s další výbavou.

Za nejbohatší halštatský hrob bylo možné označit komorový hrob, který se řadí svými rozměry 6 x 4 m k největším na Moravě. Dochované situace na dně hrobky naznačily, že hrob měl dřevěnou srubovou konstrukci, tzv. dům mrtvého, do které byly vloženy milodary i vlastní pohřby, které byly původně pravděpodobně tři – dva kostrové a jeden žárový. I když byla hrobka vyloupena již v pravěku, podařilo se objevit část keramické výbavy, kompletní jezdecký postroj pro koně, železný hrot kopí a jako unikát lze zmínit zbytek „koženého“ kabátce či pancíře. Zvláštní žlabovité prohlubně v podlaze hrobky naznačují, že v nich mohl být snad původně zapuštěn také čtyřkolový vůz, z něhož se zachovaly pouze dva železné kruhy, jakožto součásti záprahového zařízení - pravděpodobně jha. Jedním z pohřbených byla asi čtyřicetiletá žena, doprovázená dvěma páry bronzových jehlic, náhrdelníkem se skleněnými a jantarovými perlami, sadou různě velkých bronzových kroužků a bohatě zdobeným terčovitým závěsem. U nohou kostry byly nalezeny pozůstatky kremace, které naznačují existenci přídatného pohřbu. Nálezy zlomků dlouhých kostí jiného jedince, ve vyšší úrovni zásypu hrobu, zhruba v prostoru nad popsanou kosterou, nám dále naznačují možnost existence druhého kostrového pohřbu, ke kterému by mohly náležet fragment „koženého“ kyrsu, železné kruhové závěsy mužského opasku, jakož i kamenný závěsný brousek. V případě druhého kostrového pohřbu se s největší pravděpodobností jednalo o jedince mužského pohlaví, který mohl být původně uložen do hrobu na korbu vozu, společně s přídatným žárovým pohřbem; tělo ženy mohlo být ve starším období uloženo přímo na dno hrobky, spočívajíc pod nápravou vozu. Hrobka byla přístupná zastřešeným chodbovým vstupem. Hrobka byla využita ještě o něco později, na prahu keltské kultury laténské, o čemž svědčí nález bronzové spony. Vedle hrobky stála velká sloupová stavba, hala o rozměrech cca 22 x 6 m. Další výjimečný hrob, který byl rovněž vyloupen již v pravěku, sestával ze dvou druhů dřevěných komor, asi budovaných postupně. V keramické výbavě se odráží bohaté výzdobné prvky, jaké známe z oblastí soudobého Slovinska. Za nejmladší komorový hrob bylo možné označit birituální hrob, ve kterém byla uložena kostra muže s garniturou opasku (závěsný železný hrot a kamenný brousek s otvorem) a žárový pohřeb (patrně ženský), ve kterém byla uložena dvojdílná železná pásová zápona. Asi 20 hrobů bylo čistě žárových, v popelnici přikryté mísou. Dva byly označeny kamennými stélami z místního metabazitu, jeden poskytl zlomek bronzového náramku. Za pozůstatky kultovních staveb lze označit dva půdorysy, tvořené čtvercovým žlabem s trojicí kulových jamek uprostřed a půlkruhová výseč vytýčená řadou hustě uskupených kulových jam.

Na ploše orientované směrem k řece Bobravě bylo zachyceno soudobé – rovněž halštatské (7.- 5. století př.n.l.) - sídliště, tvořené hlubokými obytnými zemnicemi, nadzemními kulovými stavbami, zásobními jámami a hliníky. Z některých jam pocházejí doklady specializovaného tkalcovství a snad také košářství, což se odrazilo také ve zvláštních srubových, trámových a drážkových konstrukcích, které byly do těchto zahluobených objektů vsazeny. Z jedné zemnice o rozměrech přibližně 5 x 4 m a hloubce kolem 1,7 m pochází hromadný nález unikátních mísovitých nádob s otvorem ve dně.

Kromě staveb s hlubokými suterény byly dokumentovány stavby nadzemní s nosnou dřevěnou konstrukcí. Mezi významnější patří dozajista objev komplexu kůlových a základových žlabových staveb, uspořádaných do tvaru písmene „L“, ke kterým náležela menší zemnice a přilehlá skupina zásobních sklípků. Do areálu halštatského sídliště zasahoval rozsáhlý systém palisádového hrazení se dvěma až třemi vstupy s pozůstatky základů „věžové“ brány a mělkým předsunutým příkopem. Uvnitř areálu byl následně odkryt půdorys většího sloupového domu s ohništěm a doklady dalšího členění plochy systému mohutnějších palisádových plotů. Nalezené předměty naznačují rozsáhlé kulturní styky se sousedními i vzdálenějšími oblastmi (rakouský Hallstatt).

Poslední fázi nezemědělského využívání zkoumaného prostoru představuje několik kostrových hrobů z okraje dosud neznámého středověkého pohřebiště. Jde o další záhadu, která snad bude vyřešena až po dalších odkryvech. Víme, že pohřebiště z 9.- 11. století se nacházelo západně trati, na severním okraji velké průmyslové zóny CTP. Blíže bylo pře několika lety zkoumáno také germánské pohřebiště doby římské (2.- 3. století n.l.) rovněž s bohatými nálezy.

Mimořádné bohatství informací a nálezů, které poskytly víceleté záchranné výzkumy na katastru Modřic, významně rozšiřuje naše poznání o zdejším životě v minulých tisíciletích a zasloužilo by si zevrubnou publikaci.

Muzeum města Modřice a Muzejní spolek, ve spolupráci s archeologickým pracovištěm, připravují k tématu nových výzkumů samostatnou výstavu v termínu kolem letošních Václavských hodů.

Petr Kos – Rudolf Procházka